

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

फिल्म 'पूणबहादुरको सारङ्गी'को कीर्तिमानी सफलतापछि अभिनेता विजय बजाल अब 'जले हराएको बाहुन'मा काम गर्ने तयारीमा छन् । यसमा उनको भूमिका कस्तो छ भन्नेबारे जानकारी गराइएको छैन । तर, सोमबार सार्वजनिक थिक्न संचादले उनी ज्ञानीय युवकको भूमिकामा देखिने संकेत गर्छ । आफ्नो सपना पूरा गर्ने उनी जाडो

आजको विचार...

हामी (पूर्व पेचमा) मणि शर्मा

प्रायः फिल्मका गीतहरू प्रदर्शन अगावै सार्वजनिक भइसकेका हुन्छन् । त्यसले फिल्मको प्रचारमा सघाउ पुऱ्याउने विचारसमेत मेटाउनुपर्छ । तर, केही फिल्मको भने कथा सुन्ने डरले प्रदर्शनपछि मात्र गीत सार्वजनिक गरिन्छ । शुरुबारबाट प्रदर्शनमा आएको फिल्म 'छवट' : टेक वन'को तेस्रो दिन आइतबार नयाँ गीत 'जिन्दगी रेल' युट्युबमा अपडेट सार्वजनिक गरिएको छ । गीतमा आर्तोष अर्यालको गायन, शब्द तथा शोभित शावकको संगीत छ । अभिनेता प्रदीप सुब्बाले फिल्म साइन गरेपछि विलासी जीवन बढेको देख्न सकिन्छ ।

आइज बाध्य भएको संवाद सिङ्गोमा सुन्न सकिन्छ । वर्ष ३० अंक १८२ शेर ११ माघ ११ गते मंगलबार 4 February 2024, Tuesday पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

बम विस्फोटमा १५ को मृत्यु

(राजस/एएफपी)

बम विस्फोट, माघ २१/सिरियाको उत्तरी शहर मान्बिज नजिकै सोमबार भएको कार बम विस्फोटमा परी १५ जनाको मृत्यु भएको सिरियाको सरकारी समाचार संस्था सानाले जनाएको छ । आक्रमणमा १४ महिला एक पुरुष गरी १५ जनाको मृत्यु भएको र सोही सङ्ख्यामा घाइते भएको सिरियाली सञ्चारमाध्यमले जनाएका छन् । ह्वाइट हेल्मेट उद्धारकर्तालाई उद्दत गर्दै सानाले आफ्नो समाचारमा लेखेको छ, 'स्थानीय सडकमा 'नरसंहार' भएको र 'क्षीय मजदुरहरू चढेको गाडी नजिकै कार बम विस्फोट' भएको थियो । आक्रमणमा परी १४ महिला र एक पुरुषको मृत्यु भएको र १५ जना महिला घाइते भएको र केहीको अवस्था गम्भीर रहेका छन् । सिरियामा तत्कालिन राष्ट्रपति बसर अल असदको अन्त्यका लागि सन् २०११ मा सुरु भएको आन्दोलनले पछि गृहयुद्धको रूप लिँदा पाँच लाखभन्दा बढी सिरियालीको मृत्यु भएको र कुशल जनसङ्ख्याको करिब आधा जनसङ्ख्या आन्तरिक वा बाह्यरूपमा विस्थापित बनेको थियो ।

स्थानीय विज्ञापन स्थानीय मिडियालाई अनिवार्य दिने व्यवस्थाका लागि कानून संशोधन गर्न जरूरी छ : अध्यक्ष बस्नेत

रामचन्द्र रायमाझी

पाल्पा, माघ २१/सप्तरी नेपालका अध्यक्ष गणेश बस्नेतले स्थानीय विज्ञापन स्थानीय मिडियालाई नै दिने अनिवार्य व्यवस्था मिलाउन कानून संशोधन गर्न जरूरी रहेको बताएका छन् । सोमबार प्रेस चौतारी नेपाल पाल्पा शाखाको ९ औं जिल्ला अधिवेशनलाई तानसेनमा सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष बस्नेतले स्थानीय मिडियाहरू टिकाउनका लागि स्थानीय सरकारका विज्ञापन स्थानीय मिडियालाई दिने व्यवस्था गर्न कानून संशोधन आवश्यक रहेको बताएका हुन् ।

अहिले मिडिया कसरी टिकाउने भन्ने विषय चुनौतिको रूपमा रहेको उल्लेख गर्दै उनले अब स्थानीय विज्ञापन स्थानीय मिडियाका लागि नै दिने व्यवस्था गर्न सरकारलाई आग्रह गरे । अध्यक्ष बस्नेतले भने 'स्थानीय मिडिया बचाउन पाल्पाको विज्ञापन पाल्पाको सञ्चारमाध्यमका लागि हुनुपर्छ, रपन्देशीको विज्ञापन रपन्देशीको लागि हुनुपर्छ र काठमाडौंको विज्ञापन काठमाडौंको लागि हुनुपर्छ ।' उनले मिडिया र पत्रकार टिकाउनका लागि विज्ञापन नीतिमा हस्तक्षेप गर्न जरूरी रहेको उल्लेख गर्दै त्यसका लागि प्रेस चौतारीले अग्रगण्य गर्ने अध्यक्ष बस्नेतको भनाई छ । उनले सामाजिक सञ्जाल र पत्रकारिता फरक विषय भएको बताएका छन् । सरकारले ल्याएको सामाजिक विधेयप्रति लक्षित गर्दै अध्यक्ष बस्नेतले उक्त विधेयक पत्रकारितालाई अंकुस लगाउन नभई सामाजिक सञ्जाललाई नियन्त्रण गर्न ल्याएको दावी गरे । उनले भने 'फेसबुक, इन्टाग्राम ट्विटरमा मनपरी बोलन र चरित्र हत्या गर्नेलाई नियन्त्रण गर्ने क्षमताको हो ।' अध्यक्ष बस्नेतले प्रेस चौतारी नेपालले नेपालको पत्रकारिता र सूचनाको अधिकारका क्षेत्रमा गौरव गर्न लायकको काम गरेको पनि बताए । उनले प्रेस चौतारी नेपालका

प्रेस चौतारी नेपाल जिल्ला अधिवेशन

अग्रजहरूले पञ्चायती निरङ्कुश व्यवस्थाका विरुद्ध र नयाँ पुस्ताले लोकतन्त्र स्थापनाका लागि सशक्त क्लम चलाउने काम मात्र गरेका नभई आन्दोलनको अग्रमोर्चामा उभिएको कारण प्रेस चौतारी नेपाल गौरव पूर्ण संगठन भएको दावी गरे । 'गणतन्त्र स्थापनामा हामीले अग्रवाद गर्नु, त्यस कारण प्रेस चौतारी नेपाल गौरवशाली छ, हामीले कानून निर्माणको लागि अग्रवाद गर्नु, त्यस कारण प्रेस चौतारी नेपाल गौरवशाली छ, आफ्नै पार्टीको सरकार हुँदा आफ्नै मिडिया काउन्सिल विधेयकको विरुद्ध डटेर प्रतिवाद गरेर फिर्ता लिन लगायौं, हामी अधिकारको लागि आफ्नैसँग पनि भुइँदैनौं, त्यस कारण प्रेस चौतारी नेपाल गौरवशाली छ', उनले भने । पत्रकारिताले सत्यको आधारमा तथ्य स्थापित गर्नुपर्नेमा उनले जोड दिए । कार्यक्रममा नेकपा एमालेका

पोलिटब्युरो सदस्य तथा सघीय सांसद डाक्टर गैरेले भ्रामक तथ्यहिन सूचनाले मुनधारका मिडियाहरू संकटमा रहेको बताए । उनले सामाजिक सञ्जालमा आएका भ्रामक सूचनाले मूलधारका मिडियाहरूलाई चुनौती रहेकाले त्यसतर्फ सचेतना हुनुपर्नेमा जोड दिए । सांसद गैरेले देश परिवर्तनका लागि सरकारत्मक सोच आवश्यक रहेको भन्दै अराजकता फैकाउने र जनतालाई भ्रममा पर्नाका लागि कार्यलाई नियन्त्रण गर्न सरकारले सामाजिक सञ्जाल सम्बन्धी विधेयक ल्याएको बताए । एमाले लुम्बिनी प्रदेशका अध्यक्ष राधा कृष्णले समाज र पत्रकारिता क्षेत्रमा अराजकता बढ्दै गएकोले त्यसलाई पत्रकारले नै निरुत्साहित गर्नुपर्नेमा जोड दिए । चौतारीका केन्द्रीय परिषद सदस्य मेघराज शर्माले पत्रकारिता भित्रको विद्वती पत्रकार आफैले हटाउनु पर्ने बताए । एमालेका

जिल्ला अध्यक्ष ओमबहादुर घर्तीले अहिले आर्थिक कालिन्को आवश्यकता रहेकाले त्यसतर्फ क्लम चलाउन पत्रकारहरूलाई आग्रह गरे । पूर्वखोला गाउँपालिकाका अध्यक्ष नून बहादुर थापाले समाजमा देखिएका विकृति विसंगतीहरूलाई सशक्त ढंगले उठान गर्न आवश्यक रहेको बताए ।

पत्रकार महासंघका जिल्ला अध्यक्ष कमलराज तिमिल्सिनाले स्थानीय मिडिया र पत्रकार संकटमा परेकाले त्यसतर्फ सरकारले ध्यान दिनुपर्नेमा जोड दिए । नेपाल प्रेस युनियनका केन्द्रीय उपाध्यक्ष माधव अर्यालले सरकारले सरोकारवाला निकायसँग छलफल नै नगरी ल्याएको सामाजिक सञ्जाल सम्बन्धी विधेयक गलत भएको बताए । उनले भने 'सामाजिक सञ्जालमा देखिएका विकृति नियन्त्रण गर्न विधेयक आवश्यक छ तर जुन ढंगले आएको छ त्यो छलफल गरेर जानु पर्छ भन्ने प्रेस युनियनको माग हो ।' चौतारीले अधिवेशनको अवसरमा संस्थाको विकासमा योगदान पुऱ्याएका विभिन्न व्यक्तित्वलाई सम्मान समेत गरेको छ । चौतारीका जिल्लाका अध्यक्ष कृष्ण कास्कीको अध्यक्षता, उपाध्यक्ष बन्दिना पोखरेलको स्वागत, सचिव नारायण न्यौपानेको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो ।

सार्वजनिक सेवा लिँदा ध्यान दिऊँ

- सेवाग्राहीले आफूले लिन चाहेको सेवाको बारेमा जानकारी राखौं,
- सेवा प्राप्त गर्दा आवश्यक पर्ने कागजात यकीन गरौं,
- आफूले प्रदान गर्ने सेवाका सम्बन्धमा सेवा प्रदान गर्ने निकायले राखेको नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित विषयमा ध्यान दिऊँ,
- सेवा लिन जाँदा कर्मचारीहरूसँग विनम्र व्यवहार गरौं,
- कर्मचारीहरूलाई कुनै अनुचित प्रलोभन नदेखाऔं,
- कर्मचारीले काममा ढिलासुस्ति गरी कुनै माग वा शर्त राखे तत्काल कार्यालय प्रमुख वा सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराऔं,
- सेवा प्रवाहसम्बन्धी केही गुनासो भए गुनासो पेटीका वा गुनासो सुन्ने अधिकारी समक्ष राखौं,
- सचेत र सभ्य नागरिकको भूमिका निर्वाह गरौं ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहतको आशमा गुल्मीका किसान

गुल्मी, माघ २१/गुल्मीमा वन्यजन्तुबाट क्षति भएका किसानले डेढ वर्षसम्म पनि क्षति बापतको राहत रकम प्राप्त गर्न सकेका छैनन् । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को साउन महिनादेखि डिभिजन वन कार्यालय गुल्मीमा सय पाँच जना किसानले राहतका लागि दिएका निवेदन दिएका थिए । डेढ वर्षसम्म पनि कार्यालयले किसानलाई राहत रकम उपलब्ध नगराएको किसानले गुनासो गरेका छन् ।

वन्यजन्तुबाट भएको बालीनाली र पशुधन क्षतिको लागि प्रदेश सरकार वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट किसानलाई क्षति बापतको राहत उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । तर बजेटको सुनिश्चितता नभएको भन्दै मन्त्रालयले डेढवर्षसम्म पनि राहत रकम जिल्लामा उपलब्ध नगराएको कारण किसान राहत उपलब्ध गराउन नसकिएको डिभिजन वन कार्यालय गुल्मीले जनाएको छ । डिभिजन वन कार्यालय गुल्मीमा वन्यजन्तुबाट भएको बालीनाली र पशुधन क्षतिको लागि

मारेको थियो । उनले आफू कतिवेला राहत आउँछ भनेर त्यसैको आशमा बसिरहेको बताए ।

गुल्मीमा वन्यजन्तुबाट क्षति पुगेका एक सय पाँच जनामध्ये ४२ जना किसानको बालीनालीमा क्षति पुगेको छ भने अन्य ६३ जनाको पशुधन क्षति पुगेको छ । डिभिजन वन कार्यालय गुल्मीका अनुसार पशुधनबाट बाघा, गाईगोश, भैसी र कुबुराको क्षतिको राहतका लागि निवेदन दिएका बताइएको छ । किसानहरूले दिएका निवेदनका आधारमा खिस्लामा रहेको राहत मूल्याङ्कन समितिले सिफारिस गरी राहतका लागि प्रदेश मन्त्रालयमा पठाउने गर्दछ । राहतको लागि माछा वा कुबुराको हकमा मूल्याङ्कनका आधारमा वर्षमा एक पटक बढीमा रु दश हजार, बाघाको हकमा प्रति बाघा दश हजार र गाईभैसी, राँगी, उन्नत जातको गाई, घोडा, खच्चड, चौरी लगायतको हकमा ६० हजारसम्म क्षतिपूर्ति दिने निर्देशीयमा व्यवस्था छ । -बाँकी कतिपय पेचमा...

पा.वि.दु.द.नं. ०५१/०५२

पा.वि.प्र.का.द.नं. १९/०५१/०५२

जनचेतना

सम्पादकीय

विश्व क्यान्सर दिवसको सन्दर्भ

आज विश्व क्यान्सर दिवस । नेपालमा पनि क्यान्सरसम्बन्धी जनचेतनामूलक विभिन्न कार्यक्रम गरी यो दिवस मनाइँदै छ । क्यान्सर लागेमा निको हुँदैन भन्ने धारणा आम मानव समुदायमा रहेकोमा रोग लागेको छोटो समयमा उपचार थालियो भने रोकथाम गर्न सकिन्छ भन्ने सचेत पार्न विश्व स्वास्थ्य संगठनको आह्वानमा हरेक वर्ष दिवस मनाउँदै आइएको छ । नसर्ने रोगको जोखिम बढिरहेँदा क्यान्सरको पनि जोखिम बढ्दै गएको छ । अस्पतालमा आउने विरामीमध्ये महिलाहरूमा पाठेघरको मुखको क्यान्सर र पुरुषहरूमा फोक्सोको क्यान्सर बढी देखिने गरेको छ । ग्लोबल क्यान्सर अन्जुरबेटरीका अनुसार नेपालमा क्यान्सरका नयाँ विरामी पता लाग्नेमध्ये सबैभन्दा बढी १६ दशमलव ४ प्रतिशतमा पाठेघरको मुखको क्यान्सर देखिने गरेको छ भने १३ दशमलव ६ प्रतिशतमा स्तन क्यान्सर हुने गरेको छ । यसैगरी १० दशमलव ४ प्रतिशतमा फोक्सोको क्यान्सर देखिने गरेको छ । यो रोग नेपाल लगायत विश्वभर एउटा ठूलो स्वास्थ्य चुनौतीका रूपमा रहेको छ ।

नसर्ने प्रकृतिका रोगमध्ये क्यान्सर एउटा डरलाग्दो रोग हो । क्यान्सर दिलो गरी पत्ता लागे उपचार नै हुन कठिन हुने गर्दछ । सुरुवाती अवस्थामा नै पत्ता लगाई उपचार गर्न सके पूर्ण रूपमा निको हुन सक्ने चिकित्सक बताउँछन् । नेपालमा पछिल्लो समय क्यान्सर एक भयावह जनस्वास्थ्य समस्याको विषय बनेको छ । आहारविहार, शारीरिक व्यायाम, मद्यपान र धूम्रपानको प्रयोगले पनि क्यान्सर रोगको संख्या बढाइरहेको छ । क्यान्सर यसरी भयावह रूपमा फैलनुमा जनमानसमा स्वास्थ्यसम्बन्धी जानकारीको कमी, स्ट्रिनिङका कार्यक्रम नहुनु वा भए पनि हिलो हुनु, सामाजिक आर्थिक रूपमा स्वास्थ्य सेवा पहुँचबाहिर हुनु, स्वास्थ्य सेवा प्रवाह सामञ्जस्यविहीन हुनुजस्ता कारणले भूमिका खेलेका छन् । जसका कारण नेपालमा क्यान्सर उपचारको नतिजा कमजोर देखिन्छ । खानपान, आनीबानीमा परिवर्तन गरेर क्यान्सर रोग लाग्नबाट बच्न सकिन्छ । रोग लागेर उपचार गर्नु भन्दा रोग लाग्न नदिनु नै उत्तम हुन्छ । तसर्थ क्यान्सरजस्तो घातक रोग लाग्नै नदिने उपाय र सचेतना बढाउन सके मात्र हरेक वर्ष मनाइँने क्यान्सर दिवसले साथकता प्राप्त गर्दछ ।

Opinion @ Social Network

चाहनाले कुनै चीज आफ्नो हुँदैन, हरेक मुस्कान खुसीको हुँदैन इच्छा त धेरै हुन्छन् जीवनमा तर कहिले समय त कहिले भाग्य हुँदैन । सागर थापाको फेसबुक स्टाल https://www.facebook.com/Sagar.Thapa यो सत्यमा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिरहका धारणाहरु राखेको छ । यसका लागि हामी फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalpati मा लग्न गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजन्मचेतना दैनिक

Table with 2 columns: Name and Contact Information. Includes details for the newspaper's office and various staff members.

हामी कहिलेसम्म गुलाम भएर बस्ने ?

मणि शर्मा

हाम्रा शासकवर्गले कहिल्यै नेपाल फर्छ भन्ने नीति अपनाएका छन् ? जलस्रोत जति इण्डियालाई सुम्पेर, नेपालको स्वतन्त्रता र सार्वभौमसत्ता विभिन्न सन्धि सम्झौताले इण्डिया र अमेरिकालाई सुम्पेर यिनीहरूले देश विकासको कोरा नारा दिएर जनतालाई भुक्त्याइरहेका छन् । ट्रम्प घोर दक्षिणपन्थी नेता हुन् ।

अमेरिकाका राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको वैदेशिक सहायतामा रोकले मारीघाने देशहरूको अर्थतन्त्र, आइएनजीओ र एनजीओमागत टोहन हर्स बनेका नागरिक समाज र मिडिया हाउसहरूमा उथलपुथल ल्याउने संकेत देखाएको छ । विजयलयाण्डले पनि बंगलादेश, जाम्बिया र अल्बानियामा आफ्नो आर्थिक सहयोगबन्द गरेको छ । विश्वको अर्थतन्त्र घराशायी हुने अवस्था छ । क्रिसले आफ्नो मुद्रा प्रचलनमा ल्याएपछि डलर उत्तानो पर्ने सम्भावना उत्तिकै छ । यसरी युरोपियन राष्ट्रहरूले पनि आफ्नो अर्थतन्त्रलाई कमजोर गर्ने गरी मारीघाने देशहरूलाई सहयता दिन बन्द गर्ने छ । अमेरिका विदेश मन्त्रालयका प्रवक्ता टमी ब्रुसेले भनेका छन्, 'हाम्रो देशका मानिसका लागि कुनै फिती नपाउने भएमा अब अमेरिकाले अन्धभावले आर्थिक वितरण गर्ने छैन ।' उनले अगाडि भनेका छन्, 'परिश्रमी कर्दाताहरूको पक्षमा यस्तो वैदेशिक सहयता कार्यक्रम पालोचन र पुनर्विन्यास गर्नु केवल सडिक कार्यमात्र होइन, यो एउटा नैतिक बाधता पनि हो ।' यसरी अमेरिकाले आफ्नो फाइदा नहुने देशमा आर्थिक सहयोग नगर्ने देखिन्छ । उसले गर्ने भनेको आफ्नो बृहत् लगानी भएको विश्ववैक र आइएमएफको माध्यमबाट मारीघाने हाम्रो देश जस्ता देशहरूमा अन्ध प्रवाह गरेर देशलाई हरिकंगाल बनाउनु हो । बिआरआईमा जम्मा १५ प्रतिशत अन्ध हुँदा त यहाँका अमेरिका समर्थकहरू बुरुक बुरुक उठिन्छन् तर अमेरिका लगायतका वैश्वरूपाट अन्ध सिंदा मुखमा पट्टी बाँधेर बस्ने गर्छन् ।

नेपाल जस्ता देशहरूका शासकवर्गले अब अमेरिका सहयता लिनुभनेको आफ्नो देशविद्ध गर्दै अमेरिका हिलाने सवोपरी मानेर आर्थिक सहयोग लिनु हो । जसमा हाम्रा शासकवर्ग अग्रणीमा हुनुछन् । ट्रम्पका अनेकौँ खराबी छन्, उनि विश्वकै तानाशाह बन्ने खोज्छन् तर आफ्नो देशप्रति उनी बफादार छन् । अमेरिका फर्छ नीतिले नै यो देखाउँछ ।

हाम्रा शासकवर्गले कहिल्यै नेपाल फर्छ भन्ने नीति अपनाएका छन् ? जसोत्त जति इण्डियालाई सुम्पेर, नेपालको स्वतन्त्रता र सार्वभौमसत्ता विभिन्न सन्धि सम्झौताले इण्डिया र अमेरिकालाई सुम्पेर यिनीहरूले देश विकासको कोरा नारा दिएर जनतालाई भुक्त्याइरहेका छन् । ट्रम्प घोर दक्षिणपन्थी नेता हुन् । उनी अमेरिकामा आफ्नो धर्म, संस्कृति र सभ्यताको रक्षाका लागि अर्थ बढिरहेका छन् । हस अर्थात्स खिटाए राष्ट्र हो । हस पनि आफ्नो धर्म, संस्कृति र सभ्यतालाई अर्थ बढाइरहेको छ । चीन सामन्तीय सुलुक भए तापनि ताबो र कन्फुसियस विचारधारालाई आफ्नो राष्ट्रको नीति बनाएको छ । त्यसमा ऊ अर्थ बढिरहेको छ । इरान सिया मुस्लिम राष्ट्र हो । ऊ पनि आफ्नो धर्म, संस्कृति र सभ्यतालाई प्रवर्द्धन गरिरहेको छ । इण्डियामा कट्टर हिन्दुवादी शासक छन् । उसले पनि हिन्दु धर्म संस्कृति र सभ्यताको रक्षा तथा प्रवर्द्धनका लागि काम गरिरहेको छ । नेपाल विश्वकै एउटात्र सनातन धर्मको जन्मस्थली हो, शिव र शक्तिको पवित्र भूमि हो । बाइ द्वादश सिंघिदिष्ट प्रायः सबै शक्तिपीठहरू यहीं

छन् । तैपिन हाम्रो धर्म, संस्कृति, सभ्यता तथा परम्पराको प्रवर्द्धन नगरेर स्वयं शासकवर्गले नै नेपाललाई खिटाए धर्म र संस्कृतिको प्रवर्द्धनमा काम गरिरहेको छ । अदालत आइएनजीओको एकाइ बनेर हाम्रो धर्म, संस्कृति, सभ्यता र परम्परा माथि कुमाराघात गरिरहेको छ । गोखनाथ महाप्रभु र शिव र शक्तिको आशीर्वादले जन्मेको नेपाली सेनालाई जंगबहादुरले देशभक्तहरूको आमसंसार गरेर जन्माएको तत्कालीन ब्रिटिस इण्डियाको गुलाम सेना र अहिले इश्वरी अमेरिकाको गुलाम सेनामा परिणत भएको छ । भीमसेन थापादेखि भीमदत्त धर्म, मदन भण्डारी, राजा विरेन्द्र जस्ता देशभक्तहरूको बलि चढाउने यो देशमा देशभक्तहरूलाई बचन दिइँदैन । विभिन्न काना कानुनको घेरामा पारेर तिनीहरूलाई यतना दिइन्छ । सनातन धर्म र राजतन्त्रप्रति उल्टो जलहर हेरेर, आज सनातन धर्म विरोधी तथा देशद्रोहीहरू धर्मको आचरणमा मन्दिर नगरेर, गुन्डा गुन्डा खसिरहेका छन् । कतिपय राजा र सनातन धर्मको नाममा विघ्नेको रक्षा गर्ने बनेर अगाडि बढिरहेका छन्, ताकि देशमा सनातन धर्म र राजसंस्थाको पुनरुत्थान नहोस् । यी सबै साधको भेषमा खण्डहरू हुन् । हाम्रो सनातन धर्म र राजसंस्थालाई पूर्णरूपमा गर्ने साधको भेष धारण गरिरहेका छन् । सबै तीर्थस्थलहरू यहाँ छन्, सबै गंगाजीहरू यहीं छन् । यी तीर्थस्थलमा जाने सडकहरू खोलिएर धार्मिक पर्यटनले यहाँ वर्षेको अबै रक्षीय आर्जन गर्न सकिन्छ । अहिले प्रयागराजको कुम्भ मेलाका करोडौँ मानिसहरू स्नान गरिरहेका छन् । इण्डियामा चार कुम्भमा एक थोपा अमृत खसेको बाइदहेका छन् । जबकि नेपालको सुनसरीका जगतगुरु बालसन्त मोहनशरण देवाचार्यले चतराघामको खोख, अनुसन्धान र धार्मिक व्याख्यापरिच्छेद शंकराचार्यहरू र इण्डियामा सन्त, महन्त र धर्मगुरुहरूसँग शास्त्रीय तर्कको आधारमा नेपालमा इण्डियामा प्रारम्भ भएको हो । तर, त्यहाँ नेपालीहरू कम मात्रामा जान्छन् इण्डियामा नेपालीहरू ओडेर जाने गर्छन् । अहिले प्रयागराज कुम्भमा त्यही देखाएको छ । नजिकको तीर्थ हेला भनेको यही हो । बालसन्तको भनाइमा, 'समुद्र मन्थनपश्चात् उत्पन्न भएको

घडामा रहेको अमृत भारतको हरिद्वार, उज्जैन, प्रयागराज र नासिकमा एक एक थोपा खस्यो । त्यही घडामा लागेको तर भएको स्थानमा कुम्भ राखिहेको हो, त्यहाँ नेपालीहरू जान चाहँदैनन् । नेपाली जनता पनि धार्मिक रूपले इण्डियाको दास बनेका छन् । किनकि इण्डियाले हल्ला मच्चाउन जानेको छ । इण्डियामा पहिलो कुम्भ मेला राजा हर्षवर्द्धन मौर्यको पालामा इसापूर्व ६४४ देखि सुरु भएको कुरा फवेनसाइको यात्रा वृत्तान्तमा पाइन्छ । मेला संस्कृत शब्द सेनालाई जंगबहादुरले देशभक्तहरूको आमसंसार गरेर जन्माएको तत्कालीन ब्रिटिस इण्डियाको गुलाम सेना र अहिले इश्वरी अमेरिकाको गुलाम सेनामा परिणत भएको छ । भीमसेन थापादेखि भीमदत्त धर्म, मदन भण्डारी, राजा विरेन्द्र जस्ता देशभक्तहरूको बलि चढाउने यो देशमा देशभक्तहरूलाई बचन दिइँदैन । विभिन्न काना कानुनको घेरामा पारेर तिनीहरूलाई यतना दिइन्छ । सनातन धर्म र राजतन्त्रप्रति उल्टो जलहर हेरेर, आज सनातन धर्म विरोधी तथा देशद्रोहीहरू धर्मको आचरणमा मन्दिर नगरेर, गुन्डा गुन्डा खसिरहेका छन् । कतिपय राजा र सनातन धर्मको नाममा विघ्नेको रक्षा गर्ने बनेर अगाडि बढिरहेका छन्, ताकि देशमा सनातन धर्म र राजसंस्थाको पुनरुत्थान नहोस् । यी सबै साधको भेषमा खण्डहरू हुन् । हाम्रो सनातन धर्म र राजसंस्थालाई पूर्णरूपमा गर्ने साधको भेष धारण गरिरहेका छन् । सबै तीर्थस्थलहरू यहाँ छन्, सबै गंगाजीहरू यहीं छन् । यी तीर्थस्थलमा जाने सडकहरू खोलिएर धार्मिक पर्यटनले यहाँ वर्षेको अबै रक्षीय आर्जन गर्न सकिन्छ । अहिले प्रयागराजको कुम्भ मेलाका करोडौँ मानिसहरू स्नान गरिरहेका छन् । इण्डियामा चार कुम्भमा एक थोपा अमृत खसेको बाइदहेका छन् । जबकि नेपालको सुनसरीका जगतगुरु बालसन्त मोहनशरण देवाचार्यले चतराघामको खोख, अनुसन्धान र धार्मिक व्याख्यापरिच्छेद शंकराचार्यहरू र इण्डियामा सन्त, महन्त र धर्मगुरुहरूसँग शास्त्रीय तर्कको आधारमा नेपालमा इण्डियामा प्रारम्भ भएको हो । तर, त्यहाँ नेपालीहरू कम मात्रामा जान्छन् इण्डियामा नेपालीहरू ओडेर जाने गर्छन् । अहिले प्रयागराज कुम्भमा त्यही देखाएको छ । नजिकको तीर्थ हेला भनेको यही हो । बालसन्तको भनाइमा, 'समुद्र मन्थनपश्चात् उत्पन्न भएको

र अहिले गपतन्त्रवादीहरूले ध्यान दिने कुरै भएन । केवल विश्व बैकनगायत संस्थाबाट अण्ड लिएर नेपाली जनताको धान्योमा खबौँ रक्षीयको अण्डभार थुपारेर देशलाई कंगाल बनाउनेबाहेक यहाँका शासक वर्गले केही गरेका छैनन् । अब अमेरिका र युरोपले पहिला जस्तो आर्थिक सहयोग गर्छ भनेर नसोचे हुन्छ । युरोप र अमेरिका टाट पल्टिने अवस्थामा गइसकेका छन् । यिनीहरू कागजी धारमात्र हुन् । अमेरिका र युरोपले वा विश्व बैकनगायतले उनीहरूको स्वार्थ प्रतिकूल हुनेगरी न त सहायता दिन्छन् न त आर्थिक सहयोग । १९० देशमा अमेरिकाले दिँदै आएको सहयोग इजरायल र इण्डियाहेकैका मुलुकमा किन लिइन्छन गन्यो ? किनकि मध्यपूर्वमा अमेरिका हित देखेर नै यी दुई राष्ट्रलाई सहयोग बन्द गरेन । यी दुई देशमा अमेरिकाको रणनीतिक स्वार्थ छ । अमेरिकाले इजरायललाई वार्षिक ३.३ बिलियन डलर आर्थिक सहयोग दिन्छ । यो आर्थिक सहयोग सैन्य सहायतागर्न जोडिएको छ । सन् १९७९ मा इजिप्टसँग इजरायलको शान्ति सम्झौता भएको छ जसले गर्दा इजरायलले इण्डियाबाट आक्रमण गर्नुने प्रतिश्रुति पाएको छ । यसले गर्दा अमेरिकालाई मध्यपूर्वमा आफ्नो प्रभाव बढाउन बाटो खुल्यो । यसले गर्दा आर्थिक शक्तिमा शक्तिशाली इरान र अरब तटवारी स गठनहरूसँग अमेरिकालाई मुकाबिला गर्न सजिलो भयो । अर्कोतिर अमेरिकाले गर्ने सहायतले इण्डियालाई आफ्नो सेनालाई बलियो बनाउन सहयोग प्राप्त भयो । अमेरिका सेनासँग संयुक्त रूपमा तालिम लिन सहयोग पुग्यो । यसले इजिप्टको सेनालाई आधुनिकीकरण प्राप्त भयो । अमेरिका सेनासँग संयुक्त रूपमा तालिम लिन सहयोग पुग्यो । यसले इजिप्टको सेनालाई आधुनिकीकरण प्राप्त भयो, उन्नत हतियार र अन्य सहयता प्राप्त हुन्छ । सैन्य सहयोग अमेरिका र इजिप्टका बीच एउटा रणनीतिक साझेदारीलाई मजबुत गर्छ, जुन मध्यपूर्वमा अमेरिका हितको रक्षा गर्छ । स्त्रेज नरतरम्प पहुँच र अमेरिका सेनाद्वारा उपयोग गर्ने ओभरफ्लाइट मानलाई सहज बनाउँछ । यस कारणले अमेरिकाले इजिप्ट र इजरायललाई सहयोग रोकेन । नेपाल भूराजनीतिक रूपमा अमेरिकाका लागि महत्वपूर्ण भूमि बन्न सक्छ ।

एमसिसी त्यसको उदाहरण हो । एक्सपीपी सोफा अस्पन्न गरपछि उसले पुष्पकमल दाहालमार्फत तिलीयालाई मोडकोको अन्धधाराण बाहिर ल्याएको छ । यदि अमेरिकाले नेपाललाई रोक्न गरेको सहयोग पुग्नः दिने सुरु गर्नु भने बुझ्नुपर्छ नेपालले अमेरिका सामु आत्मसमर्पण गरिसकेको हुनेछ । हस र चीन पनि नेपालको नीतिहरूप्रति आँखा बाडेर बसेको स्थिति छ । अफगान ब्वाइ गठनपछि नेपाल पनि हस, चीन, इरान, पाकिस्तान र भविष्यका इण्डियामा घेरानुमात्र पर्नेछ । क्रिस त छुट्टै छ । बंगलादेश र पाकिस्तानले पनि क्रिसमा सामेल हुन आवेदन दिइसकेका छन् । कहिलेसम्म इण्डिया, अमेरिका र भ्याटिकनको गुलाम भएर बाँचेन ?

शिविगत टाठम्म इटकम्

शिविगत टाठम्म इटकम्: योजनारूपाट लाभ मिलेन आशा छ । राजकीय मामिलामा रुचिने छैन ।

Table with 2 columns: Name and Contact Information. Lists various individuals and their phone numbers.

संस्थागत टाठम्म इटकम्

Table with 2 columns: Name and Contact Information. Lists various organizations and their phone numbers.

विज्ञान/सूचना प्रविधि

६ महिनामा २८ लाख फोरजी प्रयोगकर्ता थपिए

छ महिनामा २८ लाखभन्दा धेरै फोरजी प्रयोगकर्ता थपिएका छन् । नेपाल दूरसंचार प्राधिकरणका अनुसार गत असार मसान्तमा मोबाइल ब्रोडब्यान्डमार्फत् हुने उक्त प्रयोगकर्ताको कुल संख्या २ करोड २२ लाख ३२ हजार ४१६ रहेकोमा पुस मसान्तमा आइपुग्दा यो संख्या २ करोड ५० लाख ७५ हजार ४१९ पुगेको हो । यो अवधिमा फोरजी प्रयोगकर्ताको संख्यामा १२.७८ प्रतिशतले बढेको हो । उल्लेखित संख्या यो कुल इन्टरनेट प्रयोगकर्ताको ८९.७० प्रतिशत हो । अहिले मोबाइल ब्रोडब्यान्ड सेवा प्रदान गर्ने दूरसंचार सेवा प्रदायकको संख्या २ वटा मात्रै रहेको छ ।

सरकारी क्षेत्रको सेवा प्रदायक नेपाल दूरसंचार कम्पनी (नेपाल टेलिकम) र निजी क्षेत्रको सेवा प्रदायक एनसेलले यस्तो सेवा दिँदै आएका छन् । विज्ञापन पोस्ट गर्नुहोस् सबै हेर्नुहोस् पुस मसान्तसम्म कुल फोरजी प्रयोगकर्तामध्ये नेपाल टेलिकमको १ करोड ३९ लाख तथा एनसेलको १ करोड १९ लाख संख्या रहेको प्राधिकरणको तथ्या हो । असार मसान्तमा टेलिकमको १ करोड ५२ लाख तथा एनसेलको ६९ लाख प्रयोगकर्ता थिए । यो अवधिमा टेलिकमका प्रयोगकर्ता १.३९ प्रतिशतले घट्टा एनसेलको प्रयोगकर्ता ७.४६ प्रतिशतले बढेको देखिएको छ । उता निजी प्रयोगकर्ता भने यो अवधिमा ह्वातै घटेको छ । असार मसान्तसम्म ७५ लाख १९ हजार रहेको संख्या अहिले ९ लाख २३ हजारमा भरेको छ । त्यस्तै, १५ लाख ५८ हजारको संख्यामा रहेको टुजी सेवा अहिले शून्यमा भरेको छ । त्यसमध्ये नेपाल टेलिकमको फिजी र टुजी प्रयोगकर्ता असार मसान्तमा क्रमशः ५६ लाख ८३ हजार र १५ लाख ५८ हजार रहेकोमा अहिले ७ लाख ७६ हजार पुगेको छ । त्यस्तै,

एनसेलको फिजी प्रयोगकर्ताको संख्या १८ लाख ३६ हजारबाट १ लाख ४७ हजारमा भरेको छ । एनसेलले टुजी सेवा भने पहिले नै विस्थापन गरिसकेको थियो । १ लाख ६८ हजार ब्रोडब्यान्ड इन्टरनेट प्रयोगकर्ता थपिए यो अवधिमा ब्रोडब्यान्ड इन्टरनेट प्रयोगकर्ताको संख्या १ लाख ६८ ले बढेको छ । असार मसान्तमा २८ लाख १५ हजार रहेको प्रयोगकर्ताको संख्या बढेर २९ लाख ८३ हजार पुगेको छ । यो कुल इन्टरनेट प्रयोगकर्ताको संख्याको तुलनामा १०.३० प्रतिशत बराबर हो । अहिले ४४.७२ प्रतिशतमा ब्रोडब्यान्ड इन्टरनेट पुगेको प्राधिकरणले जनाएको छ । त्यसमध्ये नेपाल टेलिकमको ३ लाख ५६ हजार र अन्य इन्टरनेट सेवा प्रदायकको २६ लाख ३६ हजार पुगेको छ । असार मसान्तमा टेलिकमका प्रयोगकर्ताको संख्या ३ लाख १३ हजार र इन्टरनेट सेवा प्रदायकको २५ लाख ४२ हजार रहेको थियो । यो अवधिमा नेपाल टेलिकमले रेडियो वाईफाई सञ्चालन थालेको देखिन्छ । यो अवधिमा मात्रै टेलिकमका २०९ हजार ५२३ रेडियो वाईफाई जडान गरिएको छ । टेलिकमको सेवासिरी अन्य इन्टरनेट सेवा प्रदायकको संख्या ६ हजार

७३८ बाट घटेर ४ हजार ३९० मा भरेको छ । निफियलमा हटाउँदा मोबाइल प्रयोगकर्ताको संख्या घट्टो यो अवधिमा जीएसएम मोबाइल प्रयोगकर्ताको संख्या ३ करोड ५६ लाखबाट घटेर २ करोड ९५ लाखमा भरेको छ । यो अवधिमा नेपाल टेलिकमले लामो समयदेखि सचलेका जीएसएम सिमको संख्यालाई हटाएर रिपोर्टिङ गरेको छ । त्यसैले छ महिनाभन्दा २ करोड २४ लाख रहेको सिमको संख्या पुस मसान्तसम्म घटेर १ करोड ४८ लाखमा भरेको छ । फोरजी प्रयोगकर्ताको संख्या समेत घटेको देखिएको छ भने टुजीको संख्या शून्यमा भरेको छ । यो अवधिमा एनसेलका प्रयोगकर्ताको संख्या भने १ करोड २२ लाखबाट बढेर १ करोड ४७ लाख पुगेको छ । यो अवधिमा नेपाल टेलिकमको पीएसटीएन टेलिफोनको संख्या २ लाख ३० हजारबाट २६ हजारमा भरेको छ । टेलिफोनको संख्या ३ लाख ६६ हजारबाट बढेर ३ लाख ७१ हजार पुगेको छ । अहिले टेलिकमले पीएसटीएन टेलिफोनलाई एकट्रीटिएचमा रूपान्तरण गर्दै आएको छ ।

-रातोपाटी डटकम

डिलिट भएका फोन नम्बर कसरी पत्ता लगाउने ?

यदि तपाईंको मोबाइल फोनमा सुरक्षित गरिएका कुनै फोन नम्बर एक्कासी हराएमा के गर्नुहुन्छ ? अहिले फोन बोक्ने जोकोहीले पनि यस्ता समस्याहरू भोगिरहेका हुन्छन् जहाँ फोनको कन्ट्याक्ट लिस्टबाट अचानक फोन नम्बरहरू गायब भइन्छन् । वास्तवमा गुगल तथा जिमेलको गडबडीका कारणले गर्दा यस्तो हुने गर्दछ । कहिलेकाहीं ह्याककर्ले गुगल अकाउन्ट ह्याक गरेर मोबाइलमा सेभ गरिएका फोन नम्बरहरू डिलिट गरिदिन सक्छन् । स्मरण रहोस्, तपाईंको एन्ड्रोइड स्मार्टफोनमा सेभ गरिएका फोन नम्बरहरूको सूची तपाईंको जिमेल अकाउन्टसँग लिंक भएको हुन्छ । त्यसैले जब तपाईंले आफ्नो जिमेल कुनै अर्को मोबाइलबाट लग्गनु गर्नुहुन्छ तब उक्त नयाँ मोबाइलमा पनि तपाईंका सबै फोन नम्बर तथा गुगलमा सेभ भएका फोटोहरू तथा भिडियोका साथै डकुमेन्टहरू पनि देखा पर्दछन् । त्यसैले आफ्नो जिमेलको सुरक्षा निकै महत्त्वपूर्ण हुन्छ । आफ्नो जिमेल अकाउन्टलाई ह्याककर्बाट बचाउनका लागि सबैभन्दा पहिलो काम भनेको जिमेलमा अथेन्टिकेसन सक्रिय बनाउनुहोस् । साथै समय समयमा पासवर्ड परिवर्तन गर्ने गर्नुहोस् र पासवर्ड पनि बलियो राख्नुहोस् । यदि कसैले तपाईंको जिमेलबाट फोन नम्बरहरू डिलिट गरिदियो भने पनि ती सिधै डिलिट हुँदैनन् । उक्त फोन

नम्बरहरूको सूची रिसाइकल विभाग गएको हुन्छ, जहाँबाट तपाईंले उक्त सम्पर्क नम्बरको सूचीलाई रिक्कर गरेर आफ्नो मोबाइलमा फिर्ता ल्याउन सक्नुहुन्छ ।

यसका लागि: सबैभन्दा पहिले आफ्नो पर्सनल कम्प्युटर वा ल्यापटपमा जिमेल लग्गनु गर्नुहोस् । यसपछि जिमेलमा फोन नम्बरहरू ९ वटा थोप्पावाला अप्सन देखिन्छ । त्यसमा क्लिक गर्दा विभिन्न अप्सन देखिने छन् । त्यसमध्ये

Contact अप्सन छान्नुपर्नेछ । तत्पश्चात् एउटा नयाँ पेज खुल्नेछ, जसमा तपाईंले सेभ गरेका फोन नम्बरहरूको सूची देखिन्छ जसको सबैभन्दा तल तपाईंले तचबल वा क्लिक अप्सन देख्नुपर्नेछ । त्यसमा क्लिक गरिसकेपछि नयाँ पेज खुल्नेछ । त्यहाँ रिक्करको अप्सन देखिनेछ । त्यसमा क्लिक गरेपछि मोबाइल फोनबाट डिलिट भएका नम्बर फिर्ता पाइनेछन् ।

- अनसाईन डबर डटकम

पृथ्वीको सतहमुनी भेटियो १०० गुना अग्लो पहाड

पृथ्वी भित्रको संरचना पाठ्यपुस्तकमा जस्तो सरल, स्पष्ट र सटीक अर्को पल्टि हेर्न । वैज्ञानिकहरूले यसलाई व्यापक रूपमा तीन भागमा विभाजन गरेका छन् । एउटा कोर, त्यसपछि मेटल र माथिल्लो क्रस्ट । तर विभाजन पनि धेरै सतही र अस्पष्ट छ । तर नयाँ अध्ययनले निकै अनौठो र अचम्मको खोज गरेको छ । वैज्ञानिकहरूले पृथ्वीको केन्द्र र आवरणको बीचमा एउटा टेक्टोनिक चिहान फेला पारेका छन्, जो संसारमा भन्दा १०० गुणामा बढी उचाइ रहेको र अत्यन्त अग्लो संरचनाहरू भेटिएका छन् । नेचर म्यागजिनमा प्रकाशित एक अनुसन्धानले यी संरचनाहरू पत्ता लगाएको उल्लेख गरेको छ । अन्वेषकहरूले यी संरचनाहरू अफ्रिका र प्रशान्त महासागर बीचको सिमानामा पृथ्वीको सतहमुनी फेला पारेका हुन् । र तिनीहरूको अनुमान छ कि यी संरचनाहरू पृथ्वीको सबैभन्दा अग्लो पर्वत माउन्ट एवरेस्ट भन्दा यो लगभग १०० गुणा अग्लो हुन सक्छ । यस अनुसन्धानको नेतृत्व युट्युब युनिभर्सिटीका भूगर्भविद तथा पृथ्वीको आन्तरिक संरचना र संरचनाका प्राथमिक डा. अर्बिन डिउसले गरेका हुन् । वैज्ञानिकहरू विश्वास गर्छन् कि यी पहाडहरू कस्मिमा आधा अरब वर्ष पुरानो हो र पृथ्वीको गठनको समय अर्थात लगभग चार अर्ब वर्ष पहिले निर्माण भएको हुनुपर्छ । कसैलाई थाहा छैन कि तिनीहरू के हुन्, र तिनीहरू केवल अस्थायी हुन् वा लासो शायद अरबौं वर्षदेखि यहाँ छन्, उनी भन्छन्, 'थीगु शाल संरचनाहरू पृथ्वीको कोर र आवरणको बीचमा अवस्थित छन् ।

यी अफ्रिका र प्रशान्त महासागरको आसपासमा रहेको छ । तिनीहरूको बरिपरि एउटा टेक्टोनिक चिहान छ, जहाँ प्लेटहरू 'सबडक्शन' नामक प्रक्रियाद्वारा तल तामिएका हुन् । उनका अनुसार यहाँबाट एउटा टेक्टोनिक प्लेट अर्को मुनि जान्छ र पृथ्वीको सतहबाट करिब ३ हजार किलोमिटर गहिरोसम्म पुगेको छ । पृथ्वीको गहिराइमा विशाल संरचनाहरू छन्, यो लामो समयदेखि ज्ञात छ । वैज्ञानिकहरूले भूकम्पीय तरंगहरू मार्फत यी संरचनाहरूको बारेमा पत्ता लगाउन सक्षम हुँदै आएका छन् । किनभने, पृथ्वी तल भएको हलचलका यी तरंगहरू पृथ्वीको सतहबाट गुज्रन्छ । ठूला भूकम्पहरूले पृथ्वीलाई घट्टी जस्तै बजाउँछ, तर जब छलहरूले त्यस्ता असामान्य बस्तुहरूमा प्रहार गर्छन्, स्वर असामान्य हुन्छ । यसरी,

वैज्ञानिकहरूले पृथ्वी भित्र लुकेका चीजहरूको तथ्यी बनाउने मौका पाउँछन् । अनुसन्धान बताइरहेको यद गरे कि भूकम्पीय छालहरू निश्चित क्षेत्रहरूबाट गुज्दा सुस्त हुन्छन् । यसको मतलब यी संरचनाहरूका कारण तिनीहरूमा परिवर्तनहरू भइरहेको छ । तिनीहरू बरपरको टेक्टोनिक प्लेटहरू धेरै तातो छन् तर यहाँबाट गुज्दा छालहरू धीमा हुन्छन् मानौं त्यहाँ ठोस चीज रहेको देखिन्छ । वैज्ञानिकहरूले यी पहाडहरूलाई 'लार्ज नो सिमिक वेलेसिटी प्रोभिन्स' नाम दिएका छन् । 'हाम्रो अपेक्षाको विपरित, हामीले त्यो पहाड धेरै धोरै तरल अवस्थामा भेटियो, जसले त्यहाँ आवाज धेरै ठूलो बनायो,' सुजातिया तालाभेरीले भनिन् । -डिजी नेपाल डटकम

शुक्र ग्रहसँग मिल्दो अर्को ग्रह भेटियो अन्तरिक्षमा

अन्तरिक्षको खोजकर्ताहरूले जीने १२५४ बी इनेपोशा नामको नयाँ ग्रह पहिचान गरेका छन् । यस ग्रहले अधिल्लो ग्रह वगीकरणलाई चुनौती दिएको छ । पृथ्वीबाट करिब ४७ प्रकाश वर्ष टाढा रहेको यो मन्द ग्रहले रातो बीना ताराको परिक्रमा गरिरहेको छ । यद्यपि यो शून्यमा एक मिनि-नेच्युन हो भने सोचिएको थियो, जेम्स वेब स्पेस टेलिस्कोपले यो देखायो कि यसको शुक्र ग्रहसँग बढी समानता मिलिरहेको छ । हामी तपाइंलाई यसको बारेमा जानकारी दिनेछौं । इनेपोशाको घना, अमेघ वातावरण र असामान्य संरचनाले वैज्ञानिकहरूलाई 'सुपर भेनस' नामक नयाँ वर्गीकरण सिर्जना गर्न प्रेरित गरेको छ । यद्यपि यो शुक्रको धेरै विशेषतासँग मिल्न आउँछ, जस्ताको घना वातावरण ।

हाम्रो सौर्यमण्डल भन्दा बाहिर रहेका ग्रहहरूको विविधताको फलक पदान चर्दै यस खोजले इनेपोशालाई आफ्नो प्रकारको पहिलो ज्ञात ग्रह बनाएको छ । जेम्स वेब स्पेस टेलिस्कोपद्वारा उपलब्ध गराइएको डाटा ले 'एनाइपोशा' को असाधारण

प्रकृतिलाई हाइड्राइट गरेको द इन्डिपेन्डेन्टले जनाएको छ । यसको घना र थुप्रला वातावरणले यसलाई प्रत्यक्ष रूपमा अवलोकन गर्न गाह्रो बनाउँछ, यसको रहस्य पत्ता लगाउन अन्तरिक्ष यात्रीहरूको लागि चुनौतीपूर्ण बनाएको छ । यद्यपि यसको खोजले थप अनुसन्धानको लागि मार्ग प्रशस्त गर्दछ, जसले एक्सोप्लानेट्स र ब्रह्माण्डमा तिनीहरूको भूमिकाबारे हाम्रो बुझाइलाई अफ गहिरो बनाउन सक्छ ।

एनाइपोशाको चरम विशेषताहरू शुक्रसँग तुलना गर्न सजिलो छ, हाम्रो सौर्य प्रणालीको सबै भन्दा तातो ग्रह तर मापनमा पहिले कहिल्यै देखिएको छैन । यो 'सुपर भेनस' कोटिले ग्रह प्रणालीको जटिल विविधतालाई हाइलाइट गरेको छ । र यी टाढाको संसारहरू अन्वेषण गर्न जेम्स वेब स्पेस टेलिस्कोपजस्ता उन्नत प्रविधिको महत्त्वलाई बलियो बनाएको छ । -हाम्रा कुरा डटकम

डिपसिकको प्रयोगमा अमेरिकी संसदले लगायो प्रतिबन्ध

अमेरिकी संसदले आफ्ना कर्मचारीहरूलाई चिनियाँ आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स (एआई) 'डिपसिक'को प्रयोगमा प्रतिबन्ध लगाएको छ । अमेरिकी एआई समान शांतिशाही भएर विश्ववर्च चर्चा पाएको डिपसिकको सुरक्षा जोडिमा न्यूनीकरण गर्ने भन्दै अमेरिकी संसदले प्रतिबन्ध लगाएको हो । अमेरिकी सदनका मुख्य प्रशासनिक अधिकारीले हाल डिपसिकमाथि सीएओले समीक्षा गरिरहेको भन्दै प्रयोगका लागि अनुमति नरहेको बताएका छन् ।

यससँग संसद्का कर्मचारीले कुनै पनि आधिकारिको फोन, कम्प्युटर तथा ट्याब्लेटमा डिपसिक इन्स्टल गर्न पाउने छैनन् । -बाह्यरी डटकम

आज विश्व क्यान्सर दिवस मनाइँदै

पाल्पा, माघ २१/विश्व स्वास्थ्य संगठनको आह्वानमा हरेक वर्ष फेब्रुअरी ४ तारिखका दिन मनाइँदै आएको विश्व क्यान्सर दिवस आज नेपालमा पनि मनाइँदैछ। विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम गरी दिवस मनाउन लागिएको हो।

क्यान्सर लागेमा निको हुँदैन भन्ने धारणा आम मानव समुदायमा रहेकोमा रोग लागेको छोटो समयमा उपचार थालियो भन्ने रोकथाम गर्न सकिन्छ भनेर सचेत पार्नको लागि पनि दिवस मनाउन थालिएको हो। क्यान्सर रोग निवारणका लागि सरकारीसँगै विभिन्न गैरसरकारी संघसंस्थाहरूले आज चेतनामूलक कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्दै छन्। विश्व स्वास्थ्य संगठनको आह्वानमा सन् २००० मा फ्रान्सको राजधानी पेरिसमा भएको बैठकपछि क्यान्सर दिवस मनाउने निर्णय भएको थियो। त्यसपछि हरेक वर्ष फेब्रुअरी ४ मा दिवस मनाउन सुरु गरिएको हो। क्यान्सर दिवस मनाउनेको मुख्य उद्देश्य क्यान्सरबाट जनचेतना गराउनु नै हो। यसका साथै रोकथाम, उपचार र क्यान्सरबाट हुने मृत्युवर न्यून गर्ने नै

हो। हाल नसर्ने रोगको प्रकोप बढेको छ। क्यान्सर, मुटु, फोस्रो, मधुमेह लगायतका रोगले धेरैलाई पिरोलि रहेको छ। विश्वका अधिकांश मुलुकमा ६० प्रतिशतभन्दा बढी मृत्युको कारण नसर्ने रोगहरू भएको विभिन्न अध्ययनले पुष्टि गरेका छन्। त्यसमध्ये काँडियो बाल्कर र क्यान्सरको प्रकोप बढिरहेको पाइन्छ। मुटुसगायत अन्य नसर्ने रोगको उपचार विधिमा व्यापक सुधार भएको छ। उपचारमा पहुँच पनि पुगेकाले यी रोगबाट हुने मृत्युको संख्यामा कमी आउन थालेको छ। तर, क्यान्सर रोगको उपचारमा अझै पहुँच पुगेको छैन।

क्यान्सर लगायत अन्य नसर्ने खालका दीर्घ रोगको मुख्य कारक तत्वहरू एकै किसिमको पाइन्छ। त्यसैले यी रोगबारे व्यापक जनचेतना फैलाउनुपर्ने खाँचो छ। धेरैजसो मुलुकमा मृत्युको पहिलो नम्बरमा क्यान्सर नै हुने गरेको छ। मुख्यतः क्यान्सर हुनुको कारण खानपान र जीवनशैली रहेको छ। यसबाहेक ५ देखि १० प्रतिशत क्यान्सरका विरामीमा वंशाणुगत समस्या पनि देखिएको छ। घरमा हजुरबुवा, आमाबुवा वा नातेदार कसैलाई क्यान्सर छ भने सन्तानलाई पनि भएको पृष्ठभूमि पाइएको चिकित्सकहरू बताउँछन्।

सरस्वती पूजासँगै अक्षरारम्भ

पाल्पा, माघ २१/प्रत्येक वर्ष माघ शुक्ल पञ्चमीका दिन मनाइँने श्रीपञ्चमी विद्याकी अधिष्ठात्री देवी सरस्वतीको पूजा आराधना गरी सोमबार देशभर मनाइएको छ। वसन्त पञ्चमीका दिन सरस्वतीको पूजा गरेर विद्या बुद्धि बढ्ने विश्वासका साथ देशभरका सरस्वती मन्दिरमा पूजा आराधना गरिएको छ। विद्यालय नपठाइएका साना बालबालिकालाई अक्षरारम्भ गराइएको छ। श्रीपञ्चमीका दिन सिकाए राम्रो विद्या आउने धार्मिक विश्वासका साथ साना नानीबाबुहरूलाई अक्षरारम्भ गराइएको हो।

बागेश्वरी, कोमारी, बरदायिनी, बुद्धिधारी, ब्रह्मचारिणी, चन्द्रघण्टा र भुवनेश्वरी जस्ता नामले पनि पुकारिन्छ। विद्या र सिर्जनाकी देवी सरस्वतीसँग विद्याकै बरदान माग्ने भएकाले साहित्यकार, कलाकार, पत्रकार, शिक्षक र विद्यार्थी आ-आफ्ना कला-साधनाका वस्तु कलम, कापी, कुची र बाद्ययन्त्र आदिलाई सरस्वतीका रूपमा पूजा-आराधना गर्दछन् भने तान्त्रिकहरू तन्त्र सिद्धिका लागि तारादेवीका रूपमा आराधना गर्दछन्। पञ्चमीको दिन विद्यारम्भको मुख्य तिथि भएकोले विद्वान्देविके अधिभावकहरूले आ-आफ्ना बालबालिकालाई नजिकैका सरस्वती मन्दिर वा विद्यालयमा लगी सिसाकलम वा खरीले अक्षर लेख्न लगाउँदै अक्षरारम्भ गराएका छन्। चन्द्रमा जस्तो गोरो वर्णकी, हातमा वीणा र पुस्तक लिएकी देवी सरस्वतीलाई भारती, शारदा, हंसवाहिनी, जगन्माता,

भनि सरस्वती माताको सल्लै जयजयकार गर्ने गर्दछन्। विद्यार्थीलाई सरस्वती स्तोत्र पढ्न लगाउँदै विद्याकी देवी सरस्वतीसँग विद्याकै बरदान माग्ने प्रचलन रहेको छ। सूर्य उत्तरतिर लाग्ने दिन लामो हुने र वसन्त ऋतु प्रारम्भ हुने भएकाले यसलाई 'वसन्त पञ्चमी' पनि भनिन्छ। ऋग्वेदमा वाग्देवीका नामले प्रसिद्ध पाएकी ब्रह्माकी अग्रिणी ब्रह्मायणीको उपासनाले ज्ञान, सिद्धि र सद्बुद्धि प्राप्त हुने भएकाले सरस्वती पूजाको ठूलो महत्त्व छ। यस दिन विवाह, व्रतबन्ध, गुफा राख्ने र बेलविवाह (इडी) जस्ता सामाजिक तथा धार्मिक कार्य गर्न साइत हेर्नु पर्दैन भन्ने विश्वास छ। यस दिन बालबालिकालाई शिक्षारम्भ गर्नुका साथै नाक, कान छँडिदिने गरिन्छ।

वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको...

...कार्यालयमा निवेदन पेश गरेका किसानले पटक-पटक फोन गरेर सोच्ने गरेको भन्दै डिभिजन वन कार्यालय गुल्मीका वरिष्ठ वन अधिकृत मदन सापकोटाले प्रदेशमा बजेटको सुनिश्चितता नभएका कारण किसानलाई समयमा राहत उपलब्ध

गराउन नसकिएको जानकारी दिए। उनले मन्त्रालयबाट बजेट आएपछि प्रक्रिया अघि बढाएर राहत उपलब्ध गराइने बताए। वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत निर्देशिका २०८० अनुसार वन निर्देशनालयमार्फत प्रदेशको वनसम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालयबाट

पीडित वा पीडितका हकवालालाई बढीमा एक महिनामा राहत उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। तर निर्देशिकाका उक्त व्यवस्था भए पनि गुल्मी जिल्लामा भने एक सय भन्दा धेरै किसानले लामो समयसम्म पनि राहत नपाउँदा थप समस्यामा परेका छन्। -राजश

खेलकुद समाचार

भापालाई हराउँदै डडेल्धुराको जीत

काठमाडौं, माघ २१/अर्जुन टुफी राष्ट्रिय ट्री-२० क्रिकेट प्रतियोगितामा फ्रेंड्स युथ क्लब डडेल्धुराले बोस्टन क्रिकेट भापालाई हराएको छ। खराब मौसमका कारण १५ ओभरमा फारिएको खेलमा डडेल्धुराले भापालाई ७७ रनले हरायो। डडेल्धुराले शिको १ सय ४४ रनको लक्ष्य पछ्याएको भापाले १५ ओभरमा ९ विकेट गुमाएर ६६ रनमात्रै बनाउन सको। भापाका दिपु भुजेलले १५ रनमा ५ विकेटको कीर्ति पुरस्कार हात पारे। डडेल्धुराका कुशल भुजेलले ४, अजय चौहानले २ तथा सन्दीप जोरा, रवि विष्ट र अजाज गौतमले १/१ विकेट लिए। यसअघि धनगढीको फान्ना क्रिकेट मैदानमा टस हारेर ब्याटिङको निम्तो पाएको डडेल्धुराले १५ ओभरमा ३ विकेट गुमाएर १ सय ४३ रन बनायो।

अर्थ/कॉरिड समाचार

रोटरी क्लब अफ एलएमसीद्वारा विद्यालयलाई फर्निचर

तापसेन, माघ २१/रोटरी क्लब अफ पाल्पा सुम्बिनीले दुई विद्यालयलाई फर्निचर सहयोग गरेको छ। उनले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम अनुसार सोमबार तापसेनका दुई विद्यालयलाई फर्निचर सहयोग गरेको हो। क्लबले गणसालमा रहेको बालकन्या भगवती आधारभूत विद्यालयमा १० सेट फाईबरडेस्क तथा वेन्च र तापसेन ७ सुन्दर गाउँको सरस्वती माध्यमिक विद्यालयमा ५० थान कुसी हस्तान्तरण गरिएको क्लबका पब्लिक रिलेसन्स च्यान्सलर हरि अर्यालले जानकारी दिए। कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि क्लबका संस्थापक अध्यक्ष गोपालबहादुर पोखरेलले उक्त सामान सम्पन्नित

विद्यालयलाई हस्तान्तरण गरेका हुन्। फर्निचर हस्तान्तरण गर्दै उनले सामाजिक उत्तरदायित्वलाई ध्यानमा राखेर क्लबले गर्ने गरेको कार्यक्रम अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण रहेको बताए। बालकन्या भगवती आधारभूत विद्यालय व्यवस्थापक समितिका अध्यक्ष लोचनप्रसाद तिम्सिनेन, सरस्वती मायिका अध्यक्ष रामप्रसाद पोखरेलले विद्यालयप्रति क्लबले देखाएको माध्यमिक विद्यालयमा ५० थान कुसी हस्तान्तरण गरिएको क्लबका पब्लिक रिलेसन्स च्यान्सलर हरि अर्यालले जानकारी दिए। कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि क्लबका संस्थापक अध्यक्ष गोपालबहादुर पोखरेलले उक्त सामान सम्पन्नित

पाल्पा आवासीयमा जिल्लास्तरीय अन्तर विद्यालय हाजिरी जवाफ

पाल्पा, माघ २१/जिल्लाको तापसेनमा जिल्ला स्तरीय अन्तर विद्यालय रनिङ शिल्ड विज्ञान गणित हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता भएको छ। पाल्पा आवासीय माध्यमिक विद्यालयको आयोजनामा प्रतियोगिता भएको हो। विद्यालयले आफ्नो ४५ औं वार्षिकोत्सव तथा अभिभावक दिवसको अवसर पारेर प्रतियोगिता गरेको जनाएको छ। प्रतियोगितामा बेथल इन्डियन बोर्डिङ स्कूल प्रथम, जनता मावि दोश्रो र देववाणी संस्कृततथा साधारण मावि तेस्रो भएको विद्यालयका प्रिन्सिपल गोपाल पि.सी.ले जानकारी दिए। उनका अनुसार प्रतियोगितामा सामुदायिक र संस्थागत १५ विद्यालयका प्रतियोगीहरूको सहभागिता रहेको थियो। विद्यार्थीहरूको अन्तरनिहित प्रतिभालाई प्रस्फुटन गराउन र ज्ञानलाई थप बृद्धि

गर्न प्रतियोगिताले महत्त्वपूर्ण टेवा पुग्ने विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष केदालाल श्रेष्ठले बताए। विजेता प्रतियोगीहरूलाई विद्यालयले वार्षिक उत्सवको समारोहमा दिन यही माघ

२५ गते पुरस्कार प्रदान गर्ने जनाइएको छ। कार्यक्रम विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्रेष्ठको अध्यक्षता, शिक्षक शिबिज नेपालको सञ्चालनमा भएको थियो।

वर्गिकृत डिस्कुले
वर्गिकृत डिस्कुलेमा विज्ञापन दिनहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस्।
सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

मजल्दो आवाज.....
'नाम पनि युनिक, काम पनि युनिक'
युनिक एफ.एम. ९८.५ मेगाहर्ट्ज
विज्ञापनको लागि सम्पर्क :
युनिक शोसियल कम्युनिकेशन प्रा.लि.
तापसेन, पाल्पा
०७५-५२९८६६, ५२९८६६
E-mail
news.uniquefm@gmail.com
www.uniquefm942.com

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shitalpati.com क्लिक गर्नुहोस्।

जन्तवेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट
शितलपाटी .कम
www.shitalpati.com डिजिटल पत्रिका